

Η αφυλία και η ενοφυλία στα Γνωστικά ευαγγέλια (Αρχιμ. Θεόφιλος Λεμοντζής, Δρ. Θεολογίας)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Αυτή η κατάσταση της ενοφυλίας περιγράφεται στο Γνωστικό ευαγγέλιο του Θωμά όπου στην ερώτηση των μαθητών του για τον τρόπο εισόδου στη Βασιλεία του Θεού και τη σωτηρία ο Ιησούς απάντησε: «όταν κάνετε τα δύο ένα, και το εσωτερικό όπως το εξωτερικό και το εξωτερικό όπως το εσωτερικό, και το πάνω όπως το κάτω, αυτό είναι, και όταν το αρσενικό και το θηλυκό το κάνετε να είναι ένα και το αυτό, έτσι ώστε το αρσενικό να μην είναι αρσενικό και το θηλυκό να μην είναι πια θηλυκό,...τότε θα εισέλθετε στη Βασιλεία των Ουρανών». Επίσης σε ένα άλλο σημείο του γνωστικού ευαγγελίου του Θωμά τονίζεται ότι η προϋπόθεση για να εισέλθει μια γυναίκα στην Βασιλεία των Ουρανών είναι να αλλάξει φύλο και να γίνει άνδρας. Χαρακτηριστικά παρουσιάζεται ο Πέτρος να υποστηρίζει ότι η Μαρία η Μαγδαληνή δεν πρέπει να είναι μέσα στον κύκλο των μαθητών και τότε ο Ιησούς τού απαντά: «Να, θα την ελκύσω ώστε να την κάνω άντρα, για να γίνει και αυτή πνεύμα ζωντανό όμοιο με εσάς τους άνδρες γιατί κάθε γυναίκα που θα γίνει άνδρας θα

εισέλθει στη Βασιλεία των Ουρανών».

Επίσης στο γνωστικό ευαγγέλιο του Φιλίππου η κατάσταση του οντολογικού χωρισμού των δύο φύλων αποτελεί έκπτωση από την ιδεατή πνευματική κατάσταση και είσοδο μέσα στο βασίλειο του θανάτου. Αυτήν την οντολογική διαίρεση των δύο φύλων την αποκαθιστά ο Χριστός ο οποίος με αυτόν τον τρόπο παρέχει τη σωτηρία και τη λύτρωση από το θάνατο.

Στο κατ' Αιγυπτίους γνωστικό ευαγγέλιο, στην ερώτηση της Σαλώμης προς τον Ιησού πότε θα επέλθει η σωτηρία και θα καταργηθεί ο θάνατος, ο Ιησούς τής απάντησε: «όταν το της αισχύνης ένδυμα πατήσητε, και όταν γένηται τα δύο εν, και το άρρεν μετά της θηλείας, ούτε άρρεν ούτε θήλυ». Επίσης ο Επιφάνιος Κύπρου περιγράφει ένα όραμα που ισχυριζόταν ότι είδε η Κυϊντίλλα ή Πρίσκιλλα της γνωστικής αίρεσης των Κυιντιλλιανών σύμφωνα με το οποίο είδε τον Ιησού με τη μορφή γυναίκας να της αποκαλύπτει την εικόνα της ουράνιας και πνευματικής Ιερουσαλήμ.

Από τα παραπάνω που αναφέραμε συμπεραίνουμε ότι η εσχατολογική προσδοκία του Γνωστικισμού ταυτίζεται με την αναίρεση του χωρισμού μεταξύ αρσενικού και θηλυκού, που επέβαλλε ο κακός δημιουργός, κατ' αυτούς, τον οποίον ονόμαζαν οι Μανιχαίοι άρχοντα του σκότους, δημιουργώντας το υλικό σώμα. Ο άνθρωπος καλείται να γίνει είτε μια ενοποιημένη ύπαρξη, όπου ταυτόχρονα θα υφίσταται το θηλυκό και το αρσενικό όπως επισημάναμε παραπάνω, είτε να γίνει ένα άφυλο όν, κατάσταση κατά την οποία είτε θα ομοιάζει με τα βρέφη που δεν έχουν επίγνωση σε πιο φύλο ανήκουν, όπως διδάσκει το γνωστικό ευαγγέλιο του Θωμά, είτε θα μεταπηδήσει στο αντίθετο φύλο όπως στην περίπτωση της Μαρίας Μαγδαληνής, ομοιάζοντας με αυτόν τον τρόπο με τον Ιησού που εμφανίστηκε με γυναικεία μορφή στην Κυιντίλλα, ώστε να εισέλθει στη Βασιλεία των Ουρανών.

Αυτό το ιδεώδες, η επιστροφή σε αυτή την κατάσταση της ενοφυλίας ή της αφυλίας, επιτυγχάνεται, ανάλογα με τη γνωστική ομάδα με δύο τρόπους: είτε με την κατάχρηση του φύλου μέσω της ηθικής ασυδοσίας, όπως πρέσβευαν οι ελευθεριάζοντες Γνωστικοί, είτε με την αχρησία του φύλου, μέσω ενός ακραίου ασκητισμού και αποχής από τις γενετήσιες σχέσεις, όπως πρέσβευαν οι εγκρατίτες Γνωστικοί. Σύμφωνα με τον Γνωστικισμό, στα επίγεια αντίτυπα των ουρανίων αρχετύπων πρέπει να εξεικονίζεται, η σε ένα, ένωση των αντιθέτων, είτε μέσω της σαρκικής ένωσης, όπως στους ελευθεριάζοντες Γνωστικούς, είτε μέσω της πνευματικής ένωσης, όπως στους αυστηρούς Εγκρατίτες.

Στο γνωστικό ευαγγέλιο του Φιλίππου αναφέρεται ότι ο Ιησούς ίδρυσε πέντε μυστήρια: «το βάπτισμα, το χρίσμα, την ευχαριστία, την απολύτρωση και τον ιερό νυμφώνα». Δεν γνωρίζουμε τι είδους ακριβώς ήταν αυτός ο ιερός Νυμφώνας στο οποίο αναφέρεται το γνωστικό ευαγγέλιο. Ίσως ήταν μια έκφραση για να δηλώσει την αλληγορική και μυστική ένωση της ψυχής με τον πνευματικό κόσμο είτε για να δηλώσει μια πραγματική ένωση ανδρός και γυναικός μέσω μιας σεξουαλικής τελετουργίας, με σκοπό την υπέρβαση της διττότητας και της επίτευξης της ένωσης των αντιθέτων, αρσενικού και θηλυκού, κάτι το οποίο εφαρμοζόταν στις ελευθεριάζουσες γνωστικές ομάδες. Άλλωστε, σύμφωνα πάλι με το γνωστικό ευαγγέλιο του Φιλίππου, αυτοί που ενώνονται στον ιερό νυμφώνα θα νικήσουν το θάνατο και έργο του Χριστού είναι να ακριβώς να αποκαταστήσει την ενότητα μεταξύ των δύο φύλων. Σωτηρία λοιπόν είναι η άρση της διάσπασης, μεταξύ αρσενικού και θηλυκού, επιστροφή στην αρχέγονη αφυλία ή ενοφυλία.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)
[/flipbook